

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування головного закладу вищої освіти)

Відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»

(повна назва відокремленого структурного підрозділу)

Циклова комісія _____ *гуманітарних та суспільних дисциплін*
(назва циклової комісії)

“ПОГОДЖЕНО”

Завідувач
Економічного відділення

_____
(підпис) *О.С. Гищук*
(ініціали та прізвище)

“ ____ ” _____ 20 ____ року

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Заступник директора
з навчально-методичної роботи

_____
(підпис) *М.Я. Дерев'янчук*
(ініціали та прізвище)

“ ____ ” _____ 20 ____ року

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

“Історичні постаті в процесах державотворення України”

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова/вибіркова)

Освітньо-професійна програма

“Облік і оподаткування”

(назва освітньо-професійної програми)

Спеціальність

071 “Облік і оподаткування”

(код і назва спеціальності)

Галузь знань

07 “Управління та адміністрування”

(код і назва галузі знань)

Освітньо-професійний ступінь

фаховий молодший бакалавр

(назва освітньо-професійного ступеня)

Мова навчання

українська

(вказати: на якій мові читається предмет)

Чернівці, 2020 рік

Силабус навчальної дисципліни “Історичні постаті в процесах

державотворення України”

(назва навчальної дисципліни)

складений відповідно до освітньо-професійної програми

“Облік і оподаткування”

(назва освітньо-професійної програми)

затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 5 від «25» травня 20 20 року) та введеної в дію наказом ректора №142 від «27» травня 2020 року.

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені (педагогічні) звання)

викладач I-ї кваліфікаційної категорії, В.Я. Дерев'янчук

Профайл викладача (-ів)

<http://college-chnu.cv.ua/article/5f80768ed6f28212d7d8b02c>

E-mail

v.derevjanchuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3085>.

Консультації

середа з 15:00 до 16:00

Силабус навчальної дисципліни обговорено та узгоджено на засіданні циклової комісії

гуманітарних та суспільних дисциплін

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ року

Голова циклової комісії

_____ (підпис)

М.М. Сіваков

_____ (ініціали та прізвище)

Схвалено Методичною радою ВСП «Фаховий коледж ЧНУ імені Юрія Федьковича»

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ року

Голова методичної ради

_____ (підпис)

О.Я. Білокрила

_____ (ініціали та прізвище)

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол № _____ від _____, 20__ р.

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище голови ЦК)

Протокол № _____ від _____, 20__ р.

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище голови ЦК)

Протокол № _____ від _____, 20__ р.

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище голови ЦК)

1. Загальні відомості про дисципліну

Анотація. “Історичні постаті в процесах державотворення України” є важливою складовою частиною загального курсу історії не тільки України а й світової. Нині український народ перебуває в умовах безкомпромісної боротьби за існування як нації, яка зробила свій цивілізаційний вибір. Його реалізація залежить від усвідомлення кожного з нас належності до великої європейської спільноти та ідентифікації українцями себе як окремої самодостатньої нації. Нині це залишається складним завданням, яке Україні не вдалося реалізувати за останні три десятиліття державної незалежності, а тому воно є одним з основних пріоритетів для збереження України, як держави. Успіх його виконання – виховання і підготовка еліти українського народу, зокрема на прикладі відомих особистостей не тільки України а й світу.

Особливістю дисципліни є її прикладне та виховне значення. Життя та діяльність відомих історичних, громадсько-політичних, культурних діячів світової історії які прямо чи опосередковано, але все ж таки зробили важливий вклад в процес становлення та державотворення України. Особливо важливо знати життєвий шлях українських історичних осіб так і інших відомих осіб які належали до близьких ментальних та світоглядних цінностей українців, з’ясувати їхні історичні виклики і відповіді, ступінь адекватності відповідей. Саме тому особливо актуальним сьогодні є поглиблене вивчення життя відомих історичних, політичних та громадських діячів починаючи з епохи розквіту Київської Русі, середньовіччя і до сьогодення.

Важливою особливістю курсу є те, що він зорієнтований на засвоєння і застосування студентами різних спеціальностей теоретичних знань з історії: України і світ, усвідомлених умінь і навичок, необхідних для підготовки свідомих громадян та водночас патріотів України, на прикладах історичних портретах видатних діячів світової історії.

Мета дисципліни полягає у вивченні не лише біографій відомих слов’янських чи світових громадсько-політичних діячів, але і опанування основних принципів і методів біографістики, трактування співвідношення “людина і історія”; глибше і повніше пізнати суть персоніфікованої історії українського народу; патріотичного світогляду, активної соціальної та громадянської позиції, почуття власної гідності у результаті осмислення соціального та морального досвіду минулих поколінь, розуміння історії державотворення України крізь призму її відомих особистостей в контексті історичного процесу.

Основні завдання навчальної дисципліни: формувати соціально-особистісні компетенції і сприяти розвитку індивідуальних здібностей студентів, створювати умови для становлення громадянської позиції студентів,

розвиток національної самосвідомості майбутніх фахівців; виховання патріотичних і морально-етичних переконань студента і причетності до тисячолітньої історії українського народу; вироблення умінь застосовувати набуті знання з історії і її історичних діячів взяття собі за приклад і наслідування у повсякденній діяльності, для орієнтації в суспільно-політичному житті, оцінки суспільних явищ і подій.

Пререквізити. Дисципліна “Історичні постаті в процесах державотворення України” може вивчатись після або одночасно із предметом “Історія: Україна і світ” (“Історія України”, “Всесвітня історія”), що підвищує ефективність засвоєння курсу.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення дисципліни (з огляду на її хронологічні межі) студент повинен

знати:

- вибудовувати хронологію важливих суспільних та організаційно-матеріальних умов історичних подій і явищ минувшини;
- окреслювати основні етапи життєвих шляхів та напрямків діяльності історичних, політичних і державних діячів України та світу.
- виокремлювати етапи та зміст процесу історичного розвитку і їх вплив на моделі правління визначних політичних і державних діячів;
- дати оцінку політичним і державним діячам при складанні історико-біографічних портретів;
- класифікувати і характеризувати процеси, які відіграли визначну роль у соціально-політичному та духовному житті своєї епохи, залишили яскравий слід у історії;
- усвідомлювати особливості розвитку основних напрямків науки про минуле людства;
- розуміти дискусійність тлумачення різних історичних подій, явищ і процесів;
- усвідомлювати багатогранність творчого доробку державних та політичних у процесі складання політичних портретів.

вміти:

- критично працювати з науковою літературою, писемними, картографічними, статистичними та іншими специфічними джерелами та матеріалами;
- здатність компаративного аналізу наукової літератури з історичної проблематики;
- спроможність встановлювати та аналізувати причини та наслідки найважливіших історичних подій і явищ, а також взаємозв’язок між ними;
- здатність прогнозувати і моделювати альтернативні варіанти розгортання історичних подій;

- здатність аргументовано доводити власну точку зору під час дискусії.
- вміння глибоко аналізувати різноманітні події, процеси і явища та робити відповідні власні судження і висновки;
- володіння елементарними навичками ведення науково-дослідної роботи;
- уміння застосовувати набуті знання для аналізу історичних явищ минулого та робити проекцію у сьогодення.

Компетентності студента

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2. Опис навчальної дисципліни

2.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни “Історичні постаті в процесах державотворення України”						
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Вид підсумкового контролю
			Кредитів	Годин	Модулів	
Денна	2-3	3-6	3	90	3	ЗАЛІК

2.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

№ за/п	Теми	Усього годин
МОДУЛЬ 1		
1.	Тема 1: Вступ до курсу. Доба розвитку Київської Русі: Володимир Великий, Ярослав Мудрий	6
2.	Тема 2: Галицько-Волинська держава. Князь Роман Мстиславич, король Данило Романович.	6
3.	Тема 3: Литовсько-Руська держава. Династія князів Острозьких: Костянтин-Василь Острозький.	6
4.	Тема 4: Доба Козацької держави, Гетьмани Петро Конашевич Сагайдачний, Зіновій-Богдан Хмельницький, Іван Мазепа, Пилип Орлик.	10
Разом за модулем 1		28
МОДУЛЬ 2		
5.	Тема 5: Українська зоря: Іван Котляревський. Тарас Шевченко.	6
6.	Тема 6: Дослідники та просвітителі: Григорій Сковорода, Микола Костомаров, Михайло Драгоманов, Вікентій Хвойка, Володимир Вернадський.	12
7.	Тема 7: Театр, кіно, музика, література: Лесь Курбас, Олександр Довженко, Соломія Крушельницька, Володимир Івасюк, Василь Стус.	12
Разом за модулем 2		30
МОДУЛЬ 3		
8.	Тема 8: Жертовний шлях. Михайло Грушевський, Микола Міхновський, Симон Петлюра, Степан Бандера, Роман Шухевич.	12
9.	Тема 9: Релігія та Архітектори незалежності: Митрополит Андрей Шептицький, Леонід Кравчук, В'ячеслав Чорновіл.	8
10.	Тема 10. Імена світу дотичні до України: Вінстон Черчилль, Франклін Делано Рузвельт, Іван Павло II, Стів Возняк.	10
11.	Тема 11. Герої Небесної Сотні та АТО (ООС)	2
Разом за модулем 3		32
Усього за курс		90

2.2.1. Теми лекційних занять

№	Назва теми
1	Вступ до курсу. Доба розвитку Київської Русі: Володимир Великий, Ярослав Мудрий
2	Галицько-Волинська держава. Князь Роман Мстиславич, король Данило Романович.
3	Литовсько-Руська держава. Костянтин-Василь Острозький.
4	Доба Козацької держави, Гетьмани: Зіновій-Богдан Хмельницький, Іван Мазепа.
5	Українська зоря: Іван Котляревський. Тарас Шевченко.
6	Дослідники та просвітителі: Григорій Сковорода, Микола Костомаров, Михайло Драгоманов.
7	Театр, кіно, музика, література: Лесь Курбас, Олександр Довженко, Соломія Крушельницька, Володимир Івасюк, Василь Стус.
8	Жертовний шлях. Михайло Грушевський, Микола Міхновський, Степан Бандера,
9	Релігія та Архітектори незалежності: Митрополит Андрей Шептицький, Леонід Кравчук, В'ячеслав Чорновіл.
10	Імена світу дотичні до України: Вінстон Черчилль, Франклін Делано Рузвельт, Іван Павло II.

2.2.2. Теми семінарських занять

№	Назва теми
1	Доба розвитку Київської Русі:
2	Галицько-Волинська держава.
3	Литовсько-Руська держава.
4	Гетьмани Петро Конашевич Сагайдачний, Пилип Орлик.
5	Вікентій Хвойка, Володимир Вернадський.
6	Роман Шухевич, Симон Петлюра.
7	Стів Возняк. Георгій Гонгадзе.
8	Герої Небесної Сотні та АТО (ООС).

2.2.3. Самостійна робота

№	Назва теми
1	Володимир II Всеволодович Мономах (1053–1125)
2	Ганна Ярославна (бл. 1030 – бл. 1080)
3	Роксолана (Анастасія Лісовська) (1505–1558)
4	Дмитро Вишневецький (Байда) (?–1563)
5	Петро Дорошенко (1627– 1698)
6	Руська трійця: Маркіян Шашкевич (1811–1843)
7	Нестор Махно (1888–1934)
8	Іван Франко (1856–1916)
9	Іван Миколайчук (1941–1987)
10	Сергій Корольов (1907–1966)

3. Система контролю та оцінювання

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, презентації, семінарські заняття) відповідь студента та ін.

Формою підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- дискурси;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Розподіл балів, які отримують студенти з навчальної дисципліни
“Історичні постаті в процесах державотворення України”

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)														Кількість балів поточного контролю	Кількість балів (ЗАЛІК)	Сумарна кількість балів
Модуль №1					Модуль № 2				Модуль № 3							
T1	T2	T3	T4	МКР	T5	T6	T7	МКР	T8	T9	T10	T11	МКР			
3	3	3	4	4	3	4	4	4	4	3	4	3	4	50	50	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
80-89	B	
70-79	C	
60-69	D	
50-59	E	
35-49	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

4. Перелік питань до заліку

1. Доба розвитку Київської Русі. Охарактеризувати відомих вам постатей Русі.
2. Володимир Великий, Ярослав Мудрий.
3. Ганна Ярославна, Володимир II Всеволодович Мономах
4. Галицько-Волинська держава. Охарактеризувати відомих вам постатей.
5. Князь Роман Мстиславич, король Данило Романович.
6. Литовсько-Руська держава. Династія князів Острозьких:
7. Костянтин-Василь Острозький.
8. Роксолана (Анастасія Лісовська)
9. Дмитро Вишневецький (Байда)
10. Доба Козацької держави, охарактеризувати відомих вам постатей і його вклад в утворення державності.
11. Гетьмани Петро Конашевич Сагайдачний,
12. Зіновій-Богдан Хмельницький,
13. Петро Дорошенко, Іван Мазепа,
14. Пилип Орлик.
15. Іван Котляревський. Тарас Шевченко.
16. Дослідники та просвітителі: Григорій Сковорода.
17. Іван Франко. Маркіян Шашкевич
18. Микола Костомаров, Михайло Драгоманов,
19. Вікентій Хвойка, Володимир Вернадський.
20. Лесь Курбас, Олександр Довженко.
21. Сергій Корольов.
22. Соломія Крушельницька, Володимир Івасюк,
23. Іван Миколайчук, Василь Стус.
24. Жертовний шлях. Михайло Грушевський,
25. Микола Міхновський, Симон Петлюра, Нестор Махно
26. Степан Бандера, Роман Шухевич.
27. Митрополит Андрей Шептицький.
28. Леонід Кравчук, В'ячеслав Чорновіл.
29. Вінстон Черчилль, Франклін Делано Рузвельт.
30. Іван Павло II.
31. Стів Возняк.
32. Герої Небесної Сотні та АТО (ООС).

5. Рекомендована література

5.1. Базова (основна)

1. Американские президенты. 41 портрет от Д. Вашингтона до Б. Клинтона. – М., 1998.
2. Андрущенко В. Сучасна соціальна філософія / В. Андрущенко. – Київ, – Т. 2.
3. Антонович В. Історичні діячі Південно-Західної Росії (в біографіях та портретах) / В. Антонович, О. Левицький, В. Бец. – Київ, 1990.
4. Барг М. А. Велика англійська революція в портретах ее деятелей / М. А. Барг. – М., 1991.
5. Великие люди / Рьжов К. – М., 2004.
6. Галерея портретів: біогр. нариси / М. І. Костомаров. – Київ: Веселка, 1993. – 326 с.: іл.
7. Гетьмани України: історичні портрети. – Київ, 1991.
8. Історичні постаті України: історичні нариси. –Одеса, 1993.
9. Історія України в особах: ІХ-ХVІІІ ст. – Київ : “Україна”, 1993.
10. Історія України в особах: ХІХ- ХХ ст. – Київ, 1990.
11. Історія України в особах: Давньоруська держава. – Київ, 1996.
12. Історія України в особах: Литовсько-польська доба. – Київ, 1997.
13. Козацькі ватажки та гетьмани України. – Львів, 1991.
14. Козуля О. Жінки в історії України / О. Козуля. – Київ : Український центр духовної культури, 1993.
15. Костомаров М. Галерея портретів. Біографічні нариси. К. Центр навчальної літератури. 2020.
16. Котляр М. Р. Історія в жизнеописаниях / М. Р. Котляр, В. А. Смолій. – Київ, 1990.
17. Котляр М. Ф. Історія України в особах. Давньоруська держава. – Київ, “Україна”.
18. Курбанов Г. Ранневизантийские портреты / Г. Курбанов. – М., 1991.
19. Сергійчук В. Байда-Вишневецький – ратник української землі //Дніпро. –1996. – №2.
20. Смолій В.А., Петро Сагайдачний: воїн, політик, людина / В. А. Смолій, // Вітчизна. – 1990. – № 1.

5.2. Допоміжна

1. Бойко О. Історія України. Київ, 1999.
2. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації ХІХ–ХХ ст. 2-е видання. Київ, 2000.
3. Грушевський М. Очерк истории украинского народа. Київ, 1990.
4. Грушевський М. Ілюстрована історія України. Київ, 1990.
5. Грушевський М. Історія України–Руси: В 11т., 12 кн. Київ, 1991–1999.
6. Грушевський М. Новий період історії України. Київ, 1992.
7. Дорошенко Д. Нарис історії України. Львів, 1991.
8. Історія України / Кер. авт. кол. Ю. Зайцев. Львів, 1996.
9. Історія України від найдавніших часів до сьогодення: Зб. документів і матеріалів. Київ, Чернівці, 2008.
10. Історія України: нове бачення: У 2 т. /Під ред. В.Смоля. Київ, 1995.

11. Кондратюк К. Портрети видатних українських митців ХІХ - початку ХХ ст. - Львів, 1995.
12. Котляр М. Ф. Кий. Аскольд // Котляр М. Ф. Історія України в особах: Давньоруська держава. – Київ, 1996.
13. Курас І. та ін. М.І.Міхновський: постать на тлі епохи / І. Курас // Укр. іст. журн. – 1992. – №9. – С. 76
14. Лановик Б. Д., Лазарович М. В. Історія України. Навчальний посібник. Київ, 2006.
15. Мартинець В. Микола Міхновський – піонер українського націоналізму / В. Мартинець // Політологічні читання. – 1995. – №2. – С. 249–263.
16. Матушевський Ф. В. Б. Антонович при світлі автобіографії та даних історії. – Київ : Вік, 1909. – 44 с.
17. Панчук М. Микола Міхновський – передвісник українського організованого націоналізму // Визвольний шлях. – 2000. – № 5. – С. 3–14.
18. Політична система для України: історичний досвід і виклики сучасності / Інститут історії України НАН України; Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса. Київ, 2008.
19. Полонська-Василенко Н. Історія України. Т.1.-К.,1992.
20. Райківський І. Ідея української національної єдності в громадському житті Галичини ХІХ століття: монографія. Івано-Франківськ : Видавництво Прикарпатського національного університету/ імені Василя Стефаника, 2012.
21. Реєнт О. Україна в імперську добу (ХІХ - початок ХХ ст.). - К., 2003.
22. Рибалка І. Історія України. Част. 2: Від початку ХІХ ст. до лютого 1917 року. - Харків, 1997.
23. Рибалка І. Історія України: підр. для іст. фак. вищих навч. закладів. Ч. 2: Від початку ХІХ ст. до лютого 1917 року. Харків: Основа, 1997.
24. Сарбей В. Національне відродження України // Серія: Україна крізь віки. - К., 1999. - Т . 9.
25. Сарбей В. Національне відродження України // Україна крізь віки. У 15-ти т. - Т . 9. К. : Видавничий дім “Альтернативи”, 1999.
26. Світленко С. Світ модерної України кінця ХVІІІ - початку ХХ століття: зб. наук, праць. - Дніпропетровськ, 2007.
27. Шип Н. Интеллигенция на Украине (ХІХ в.): Историко-социологический очерк / АН УССР, Ин-т истории Украины; Отв. ред. В. Г. Сарбей / Н. Шип. – Київ : Наукова думка, 1991. – 172 с.
28. Щоденники М. С. Грушевського (1904–1910 рр.) / Публ. та коментарі І. Гирича // Київська старовина. – 1995. – № 1.

6. Інформаційні ресурси

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/Великі_українці
2. <https://khotynska-fortecya.cv.ua/istorychni-postati>
3. <https://old.uinp.gov.ua/publication/27>
4. <http://www.nbu.gov.ua/node/287>
5. <https://history.vn.ua/mark.html>
6. <https://osvita.ua/test/training/history/60512/>
7. <https://coma.in.ua/27627>
8. <http://libgonchar.org/images/stories/Postati.pdf>
9. <https://istzno.dp.ua/news/portrety>
10. https://chtyvo.org.ua/authors/Lemersie-Kelkezhe/Istorychni_postati_Ukrainy_zbirka/